

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 14/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 24 päivänä syyskuuta 2013 lähettäessään hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta annetun lain muuttamisesta (HE 109/2013 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi valtiovarainvaliokuntaan samalla määrännyt, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava asiasta lausunto valtiovarainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- erityisasiantuntija Tanja Nurmi, valtiovarainministeriö
- elintarvikeylitarkastaja Anna Lemström, maa- ja metsätalousministeriö
- yksikönjohtaja Arja Kaiponen, Elintarvike- ja turvallisuusvirasto Evira
- erityisasiantuntija Heli Reinivuo, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
- tulliylitarkastaja Nina Kurki, Tulli
- erityisasiantuntija Kaarina Tamminiemi, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- sosiaali- ja terveysministeriö
- Elintarviketeollisuusliitto ry.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen valtionalouden kehyksistä tekemän päätöksen mukaisesti esitetty veronkorotus kohdistuu ensi vuonna vain virvoitusjuomiin. Sokeripitoisten juomien valmistevero esitetään kaksinkertaistettavaksi. Muiden virvoitusjuomien samoin kuin makeisten ja jäätelön verotaso säilyy ennallaan. Esityksen tavoitteena on lisätä valtion verotuloja ja samalla ohjata virvoitusjuomien kulutusta vähäsokerisiin tuotteisiin. Valiokunnan käsityksen mukaan terveellisen ruokavalion omaksumista tulee edistää myös verotuksen

keinoin. Valiokunta korostaa erityisesti lasten ja nuorten ravintotottumuksiin vaikuttamista myös valmisteverotuksen avulla ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä sellaisenaan.

Alkuvuodesta loppuraporttinsa jättänyt soke-riiverotyöryhmä totesi, että nykyisessä makeisverossa on tehty rajanvetoa veronalaisten ja veron ulkopuolella olevien tuotteiden välillä esimerkiksi pakaste- ja jäätelökakkujen sekä suklaavohvelien ja -patukoiden välillä (VM 03/2013). Työryhmä katsoi kuitenkin, että rajatapauksen määrä on ollut kohtuullinen eikä siitä

ole aiheutunut merkittäviä ongelmia. Valiokunnan käsityksen mukaan makeisveron vaikutuksia kulutustottumuksiin ja esimerkiksi muiden epäterveellisten tuotteiden käyttöön tulee seurata tutkimuksilla. Tutkimustulosten perusteella on arvioitava mahdollisuudet edelleen kehittää verotusta ohjaamaan kulutusta vähemmän sokeria, tyydyttynyttä rasvaa ja suolaa sisältäviin tuotteisiin. Valmisteverotusta kehitettäessä on otettava huomioon Euroopan komission asiaa koskevat päätökset.

Voimassa olevan lain soveltaminen esimerkiksi vain osaan niukkaenergisistä laihdutusvalmisteista on johtanut erillisten ja aikaa vievien

selvitysten tekemiseen Tullissa. Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena ravintolisien ja painonhallintaan tarkoitettujen erittäin niukkaenergistien erityisruokavaliiovalmisteiden ja lääkevalmisteiden rajaamista makeisverotuksen ulkopuolelle.

Lausunto

Lausuntonaan sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Juha Rehula /kesk
jäs. Outi Alanko-Kahiluoto /vihr
Laila Koskela /ps
Merja Kuusisto /sd
Sanna Lauslahti /kok
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Hanna Mäntylä /ps

Annika Saarikko /kesk
Hanna Tainio /sd
Lenita Toivakka /kok
Anu Vehviläinen /kesk
Ulla-Maj Wideroos /r
Erkki Virtanen /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.